

32. Kakav je utjecaj imao sveti Ivan Krstitelj na Isusa?

54 pitanja i odgovora o Isusu Kristu, pripremljenih od tima katoličkih teologa sa sveučilišta Navarra. Ovo je pitanje br. 32: „Kakav je utjecaj imao sveti Ivan Krstitelj na Isusa?“

4.11.2009.

Prethodna pitanja

Osoba Ivana Krstitelja ima važno mjesto u Novom zavjetu, a posebno u Evanđeljima. Spominje se u drevnoj

kršćanskoj predaji i duboko je prisutna u pučkoj pobožnosti, koja slavi njegov rođendan posebnim svečanostima od davnih vremena. U posljednjih nekoliko godina u središtu je pažnje, među proučavateljima Novog zavjeta i začetaka kršćanstva, koji pretpostavljaju da mogu više saznati o tome sa stajališta povjesne kritike, iz odnosa koji je bio između Ivana Krstitelja i Isusa iz Nazareta.

Dvije vrste izvora govore o Ivanu Krstitelju, kršćanska i druga svjetovna. Kršćanska su četiri kanonska evanđelja i gnosičko evanđelja po Tomi. Najvažniji svjetovni izvor je Josip Flavije, koji je posvetio dugačak dio svoje knjige *Antiquitates Judaicae* (18,116-119) interpretaciji mučeništva Ivana Krstitelja od strane Heroda u tvrđavi Maheront (Perea). Za vrednovanje mogućih utjecaja pomaže da se

istraži ono što se zna o životu, ponašanju i porukama obojice.

1. *Rođenje i smrt*. Ivan Krstitelj suvremenik je Isusov, vjerojatno je rođen neko vrijeme prije i također je počeo javno djelovati ranije.

Svećeničkog je podrijetla (Lk 1) ali nikada nije vršio svoje dužnosti i pretpostavlja se da se je protivio ponašanju službenog svećenstva, sa svojim ponašanjem i boravkom daleko od hrama.

Proveo je neko vrijeme u Judejskoj pustinji (Lk 1,80), ali se čini da nije imao veze s kumranskom zajednicom, budući da se ne pokazuje tako radikalno u izvršavanju propisa zakona (*halakhot*). Umro je osuđen od Heroda Antipe (Josip Flavije, Ant 18,118). Isus je, u međuvremenu, proveo rano djetinjstvo u Galileji i bio je kršten od njega u Jordanu. Znao je za smrt Ivana Krstitelja, i

uvijek je hvalio njegov lik, njegovu poruku i njegovo proročko poslanje.

2. Ponašanje. U svom životu i ponašanju Josip Flavije kaže da je bio "dobar čovjek" i da su mnogi "došli k njemu i ushitili se slušajući ga". Evangelisti su izravniji i spominju mjesto gdje je razvio svoj javni život, Judeja i obala rijeke Jordan, njegovo strogo ponašanje u odijevanju i prehrani, njegovo vodstvo pred svojim učenicima i njegova uloga preteče, otkrivši Isusa iz Nazareta kao pravog Mesiju. Isus, međutim, nije se razlikovao vanjštinom od svojih zemljaka: nije se ograničio propovijedati na jednom određenom mjestu, sudjelovao je na obiteljskim obrucima, obučen ležerno, čak optužujući doslovno tumačenje zakona što su činili farizeji, ispunjavao je sve primjenljive zakone i išao je u hram redovito.

3. Poruka i krštenje. Ivan Krstitelj, prema Josipu Flaviju „pozivao je Židove da prakticiraju vrline, pravednost jednih prema drugima i pobožnost prema Bogu i poslije prime krštenje“. Evandželje dodaje da je njegova poruka bila pokora, eshatološko mesijanska: poziva na obraćenje i uči da uskoro dolazi Božji sud: doći će "jači od mene", koji će krstiti Duhom Svetim i vatrom.

Njegovo krštenje za Josipa Flavija bilo je "kupka tijela" i znak čišćenja duše za pravdu. Za evandželiste bilo je „krštenje znak obraćenja za otpuštenje grijeha“ (Mk 1,5). Isus ne odbacuje poruku Krstitelja, što više polazi od njega (Mk 1,15) najavljuje Kraljevstvo i sveopće spasenje, identificiran s Mesijom kojeg je Ivan najavio, otvarajući eshatološki horizont. I iznad svega iz krštenja čini izvor spasenja (Mk 16,16) i vrata za sudjelovanje u darovima predanim učenicima.

Ukratko, između Ivana i Isusa ima mnogo dodirnih točaka, ali svi poznati podaci do sada pokazuju da je Isus iz Nazareta nadvisio starozavjetni koncept Krstitelja (konverzija, etički stav, mesijanska nada), te predstavio beskonačni obzor spasenja (Kraljevstvo Božje, opće otkupljenje, konačna objava).

Bibliografía: Joachim Gnilka, *Jesús de Nazaret. Mensaje e historia* (Herder, Barcelona 1993); A. Puig, *Jesús. Una biografía* (Destino, Barcelona 2005)

Santiago Ausín
